ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΖΑΚ ΚΟΝΣΤΑΝ

ΜΙΑ ΓΡΗΑ ΖΗΤΙΑΝΑ

ΟΥΤΣΟΠΗΝΑΝ ὅλο τὸ βράδυ, ἤ μᾶλλον ὅλη τὴν ἡμέρα. Εἶχαν ἀρχίσει ἀπὸ τὸ μεσημέρι. Ἔφαγαν σὲ κάποιο ἑστιατόριο καλὰ καὶ ἄρχισαν νὰ κουτσοπίνουν. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα ἦσαν στουπὶ στὸ μεθῦσι.

Ὁ Πέτρος Μπερνὸν τραγουδοῦσε μὲ φάλτσα φωνὴ ἕνα τραγουδάκι ἐπιθεωρησεως. Ὁ Ζὼρζ Ντοντινέ, γιὰ νὰ μὴν πέση κάτω, ἦταν κρεμασμένος ἀπὸ τὸν Στέφανο Λετιμπούργκ, ποὺ πήγαινε κι' αὐτὸς τριλίζοντας καί, μ' ὅλο ποὺ δὲν τὸν πρόσεχε κανένας, ἔκανε...διάλεξι περὶ τῆς παγκοσμίου κρίσεως !...

Μόνον ὁ Ρὸζὲρ Καλτὼ βαστιόταν σιὰ πόδια του. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μάγουλά του, ποὺ ἦσαν κόκκινα, κι' ἀπὸ τὰ μάτια του, ποὺ λαμπιρίζαν πίσω ἀπ' τὰ κρυστάλλινα γυαλιά του, τίποτε ἄλλο δὲν ἔδειχνε ὅτι ἦταν μεθυσμένος.

Οἱ τέσσερες αὐτοὶ φίλοι ἦσαν ὑπάλληλοι στὴ Νομαρχία καὶ ἐθεωροῦντο καλοὶ ὑπάλληλοι, ἀφοσιωμένοι στὴν ὑπηρεσία τους. Καὶ ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι σπανίως τὸ ἔρριχναν ἔτσι ἔξω, ξεπερνῶντας τὰ ὅρια. Μὰ τὸ βράδυ αὐτὸ εἶχαν μιὰ δικαιολογία. Εἶχαν κερδίσει δέκα χιλιάδες φράγκα ἀπὸ ἕνα λαχεῖο, ποὺ εἶχαν ἀγοράσει κι' οἱ τέσσερες μαζύ.

Πήγαιναν, λοιπόν, τραγουδῶντας, γελῶντας, ἀστειευόμενοι καὶ τριλίζοντας. Ὁ Ρὸζὲρ πρότεινε νὰ πᾶνε στὸ σπίτι του νὰ τελειώσουν τὸ γλέντι τους μὲ διάφορα λικὲρ καὶ νὰ χορέψουν μὲ τὸν φωνογράφο.

—Καὶ πῶς θὰ χορέψουμε τέσσερες κρεμανταλάδες μονάχοι μας, χωρὶς ντάμες ; παρατήρησε ὁ Στέφανος, ποὺ ἦταν μᾶλλον τῆς γνώμης νὰ πᾶνε σὲ κανένα καμπαρέ.

Μὰ ὁ Ρὸζὲρ ἐπέμεινε καὶ τράβηξαν γιὰ τὸ δωμάτιο, ποὺ κρατοῦσε στὸ ἰσόγειο μιᾶς πολυκατοικίας, στὴν ὁδὸ Λεπίκ.

Ἔφτασαν ἐκεῖ σὲ λίγο καὶ μπῆκαν μέσα, μὲ μεγάλο θόρυβο, ἀφοῦ ἐκοπίασε πολλὴν ὥρα ὁ Ρὸζὲρ νὰ βάλη τὸ κλειδὶ στὴν πόρτα καὶ ν' ἀνοίξη.

Ἔβαλε κατόπιν στὸ φωνογράφο μιὰ πλάκα μὲ μιὰ ρουμπα καὶ μὲ φωνὲς καὶ γέλια παιδευόντουσαν ὕστερα νὰ χορέψουν κι' οἱ τέσσερες, πιασμένοι ὅπως ἔφτανε ὁ καθένας, ὅταν ἄξαφνα ὁ Ρὸζὲρ θυμήθηκε πὼς ξέχασαν ν' ἀγοράσουν λικέρ.

—Φέρε νὰ πιοῦμε πετρέλαιο ! Σπίρτο τοῦ καμινέτου ! Κολώνια ! Ὅ,τι ἔχεις, τέλος πάντων ! οὔρλιαζαν οἱ ἄλλοι.

—Ξέρω ἐδῶ κοντὰ ἕνα μαγαζὶ ποὺ διανυκτερεύει, εἶπεν ὁ Ρὸζέρ, θὰ πάω σ' αὐτὸ ν' ἀγοράσω λικέρ. Καθῆστε φρόνιμα καὶ περιμένετέ με. Σὲ δέκα λεπτὰ θὰ γυρίσω...

Καὶ ἀνοίγοντας τὸ παράθυρο τοῦ δωματίου, τὸ διασέλισε καὶ βρέθηκε στὸ δρόμο. Ταχτικὰ μπαινόβγαινε ἀπ' τὸ παράθυρο τὴ νύχτα, ὅταν δὲν ἤθελε νὰ ξυπνήση τὴ θυρωρό.

Οἱ τρεῖς ἄλλοι, ὅταν ἔμειναν μόνοι, σταμάτησαν τὸν φωνογράφο καὶ ξαπλώθηκαν στὸ ντιβάνι καὶ στὶς πολυθρόνες. Ἔξαφνα ὁ Ζὼρζ φώναξε :

—Πρέπει νὰ τοῦ παίξουμε καμμιὰ κασκαρίκα τοῦ Ροζέρ... Καμμιὰ κασκαρίκα, ποὺ νὰ τὴν θυμᾶται σ' ὅλη του τὴ ζωή...

Μὰ τί φάρσα νὰ τοῦ παίξουν ; Τὰ μυαλά τους, στομωμένα ἀπὸ τὸ μεθῦσι, δὲν ἔκοβαν διόλου. Ἡ τύχη ὅμως τοὺς ἐβοήθησε.

Στὴν ἡσυχία καὶ τὴν ἐρημιὰ τοῦ δρόμου ἀκούστηκαν γρήγορα κι' ἐλαφρὰ βήματα. Μιὰ γρηὰ περνοῦσε. Στὸν ὦμο της εἶχε οἰγμένο ἕνα σάλι. Ὅταν ἔφτασε μπρὸς στὸ παράθυρο κι' εἶδε φῶς, σταμάτησε φοβισμένη, μὰ καὶ ἐλπίζοντας κάτι. Ὁ Στέφανος κι' ὁ Πέτρος πλησίασαν στὸ παράθυρο.

—Κάμετε ἐλεημοσύνη, καλοί μου κύριοι. Δόστε μου κάτι, νὰ μπορέσω νὰ πάω σὲ κανένα ξενοδοχεῖο νὰ κοιμηθῶ. Κάνει κρύο ἔξω κι' εἶμαι σχεδὸν ἑβδομήντα ἐτῶν γρηά...

Μιλοῦσε μὲ συμπαθητική, φοβισμένη φωνή. Προφανῶς δὲν ἦταν ἐξ ἐπαγγέλματος ζητιάνα.

—Ἔπεσες πάνω στὴν ὥρα, κυροῦλα μου ! φώναξε θριαμβευτικὰ ὁ Ζώρζ. Ἔλα μέσα, μὴ φοβᾶσαι ! Θὰ κοιμηθῆς σὲ πουπουλένιο κρεββάτι καὶ τὸ πρωὶ θὰ πάρης τὸ γάλα σου, χωρὶς νὰ δώσης πεντάρα !...

Κι' ἁρπάζοντας μὲ τοὺς ἄλλους τὴ γρηά, τὴν τράβηξαν ἀπὸ τὸ παράθυρο μέσα. Ἡ ταλαίπωρη ἐκείνη στεκόταν σαστισμένη, μὴ ξέροντας τί νὰ κάνη καὶ τί νὰ πῆ. Καταλάβαινε πὼς κάποια φάρσα παιζόταν καὶ φοβόταν μὴν ξεπάση στὸ τέλος εἰς βάρος της.

Μ' ὅλη τὴν κουρελλαρία της καὶ τὴ δυστυχία της, οὔτε ἀποκρουστικὴ ἦταν, οὔτε ἄσχημη. Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου της διατηροῦσαν κάποια φινέτσα καὶ τὰ γαλανὰ μάτια της μιὰ παιδικὴ ἀφέλεια. Τὴν ἔλεγαν Ἀγγελικὴ Κρεπόν. Διηγήθηκε πὼς ἦταν ἔρημη τὸν κόσμο καὶ μὴ θέλοντας νὰ μπῆ στὸ ἄσυλο, ποὺ τῆς φαινόταν σὰν φυλακή, γύριζε ἐδῶ κι' ἐκεῖ, σὰν τὴν ἄδικη κατάρα. Κρατοῦσεν ἕνα μπογαλάκι μὲ μερικὰ πράγματα μέσα, ποὺ τῆς θύμιζαν τὴν παλιά της ζωή, ἕνα φτερὸ στρουθοκαμήλου, μαδημένο πειά, ποὺ στόλιζε, μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρό, κάποιο καπέλλο της, τὴν κοῦκλα μιᾶς κορούλας της, ποὺ πέθανε πρὸ ἐτῶν, καὶ μιὰ ξεθωριασμένη φωτογραφία ἑνὸς ἀξιωματικοῦ...

—Λοιπόν, κυρὰ Ἀγγελική, τῆς εἶπε ὁ Ζώρζ, τώρα θὰ ξαπλωθῆς σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ ντιβάνι καὶ μὴν κουνηθῆς καθόλου. Μὴ φοβᾶσαι. Ἂν κάτσεις ἥσυχα, θὰ σοῦ δώσουμε ἕνα δεκάφραγκο.

Ὑπάκουσε πρόθυμα, ξαπλώθηκε μὲ κάποια ἔκφρασι μακαριότητος στὸ μαλακὸ ντιβάνι καὶ σκεπάστηκε μὲ μιὰ κουβέρτα.

Κατόπιν οἱ τρεῖς φίλοι κρύφτηκαν στὸν προθάλαμο τοῦ δωματίου καὶ περίμεναν ἀνυπόμονα τὸν Ροζέρ. Ἀργοῦσε, γιατί στὴν ταβέρνα ποὺ πῆγε...δοκίμαζε τὰ λικὲρ ποὺ ἐπρόκειτο ν' ἀγοράση.

Σὲ κάποια ὥρα, τέλος πάντων, γύρισε καὶ μὲ κόπο σκαφάλωσε στὸ παράθυρο. Μὴ βλέποντας κανένα στὸ δωμάτιο, ἀπόρησε μὲ τὴν ἡσυχία ποὺ ἐπικρατοῦσε. Μεθυσμένος, καθὼς ἦταν, ἄρχισε ν' ἀμφιβάλλη. Στὸ δωμάτιό του εἶχε ἀφήσει τοὺς τρεῖς φίλους του ἢ στὴν ταβέρνα ; Ἄξαφνα, γυρίζοντας πρὸς τὸ ντιβάνι, εἶδε κάποιον νὰ κοιμᾶται.

—Ποιός εἶν' ἐκεῖ ; φώναξε.

—Ἡ κυρὰ Ἀγγελική, κύριε ! ἀπάντησε μὲ δειλὴ φωνὴ ἡ γρηά, ξεσκεπάζοντας τὸ πρόσωπό της.

Στὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματος Ἀγγελική, τὸ πρόσωπο τοῦ Ροζὲρ ἔφεξε ἀπὸ χαρά.

—Ἡ Ἀγγελική ! φώναξε. Ἄχ ! τί καλὰ ἔκαμες ποὺ ἦρθες ἀπόψε. Τόσα χρόνια σὲ περιμένω. Γιατί σ' ἀγαπῶ, τὸ ξέρεις, σκληρή, σ' ἀγαπῶ τόσα χρόνια καὶ σύ, ἄπονη, μ' ἀποκρούεις...

Κι' ἐξακολούθησε νὰ μιλάη, μὲ τὸ χέρι στὴν καρδιά, ν' ἀραδιάζη περιπαθεῖς φράσεις, μὲ λυρικὸ ἐνθουσιασμό. Ποιός ξέρει ποιὰ ἄτυχη ἐρωτικὴ περιπέτεια νὰ τοῦ θύμισε τὸ ὄνομα Ἀγγελική ! Ἴσως νὰ τὸ διάβασε σὲ κανένα μυθιστόρημα καὶ στὸ μεθῦσι του μέσα νὰ ἔπλασε ὁλόκληρη ἐρωτικὴ ἱστορία...

Βλέποντας τὴ γρηὰ νὰ τὸν κυττάζη σιωπηλή, γονάτισε μπροστὰ στὸ ντιβάνι κι' ἄρχισε νὰ φιλᾶ μὲ πάθος τὰ κοκκαλιασμένα χέρια της.

Οἱ τρεῖς φίλοι τοῦ Ροζέρ, ἀκούγοντας τὴν ἐρωτική του ἐξομολόγησι, ἀπόμειναν βουβοί. Καὶ τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς ποὺ πρόβαλαν στὴν πόρτα, ἕτοιμοι νὰ ὁρμήσουν μέσα στὸ δωμάτιο, ἀπόμειναν σαστισμένοι, μπρὸς στὸ θέαμα ποὺ ἀντίκρυσαν.

Ὁ Ροζέρ, ἐξαντλημένος ἀπὸ τὶς λυρικὲς διαχύσεις του, εἶχε κυλιστῆ στὸ πάτωμα καὶ τὸν εἶχε πάρει ὁ ὕπνος. Ἡ γρηά, ἀνακαθισμένη στὸ ντιβάνι, μὲ τὸ πρόσωπο φοβερὰ ἀλλοιωμένο ἀπὸ λύπη, ἔχυνε ἄφθονα δάκρυα καὶ τὸ στῆθος της τὸ σπάραζαν δυνατὰ ἀναφυλλητά.

—Τί ἔχεις, κυροῦλα ; τῆς εἶπαν. Μὴ φοβᾶσαι ! Δὲν θὰ σὲ πειράξη κανείς !...

—Ὦ ! εἶπ' ἐκείνη μὲ λυγμούς. Δὲν κλαίω ἀπὸ φόβο.... Μὰ τὰ λόγια τοῦ φίλου σας μοῦ ἔφεραν ζωηρὲς ἀναμνήσεις... Αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ λόγια μοῦλεγε μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρὸ ὁ Ἐρρίκος Σαϊντ - Ρομάν, ὁ ἀξιωματικὸς ποὺ σᾶς ἔδειξα πρωτήτερα τὴ φωτογραφία του. Μεθυσμένος ἀπὸ ἔρωτα κι' ὄχι ἀπὸ κρασί, μοῦλεγε τὶς ἴδιες φράσεις, γοητιστὸς στὰ πόδια μου... Κι' ἐκεῖνος μ' ἔλεγε γλυκειά του ἀγαπημένη, κι' ἐκεῖνος ἔκλαιγε ὅταν τὸν ἄφησα, γιὰ ν' ἀκολουθήσω ἕναν ἄλλο, ποὺ μ' ἐπρόδοσε στὸ τέλος καὶ μ' ἄφησε στοὺς πέντε δρόμους...

Καὶ τὰ δάκρυα ἔτρεχαν στὰ ζωωμένα μάγουλα τῆς γρηούλας... Οἱ λυγμοὶ δὲν τὴν ἄρηναν νὰ συνεχίση τὴν ἱστορία της... Ἔκλαιγε, ἔκλαιγε σὰν μικρὸ παιδί. Κι' ὕστερα ἀκούμπησε τὸ κουρασμένο κεφάλι της στὰ μαξιλάρια τοῦ ντιβανιοῦ κι' ἀποκοιμήθηκε...

Κανεὶς δὲν μιλοῦσε πειά... Ἕνας βαρὺς πόνος εἶχε ἁπλωθῆ γύρω, μέσα στὸ δωμάτιο...

ΖΑΚ ΚΟΝΣΤΑΝ

Μιὰ γρηὰ περνοῦσε...

καὶ σώζεις καὶ ἄλλους ἀνθρώπους... Ὅλα αὐτὰ μοῦ φαίνονται πολὺ ὕποπτα... Πᾶμε στὸ τιμῆμα νὰ ἐξηγηθῆς !...

Στὸ τιμῆμα δοθήκανε ἡ ἀναγκαῖες ἐξηγήσεις. Ὁ νεαρὸς «σωτήρας» τοῦ Σοπὰρ ἀνέφερε στὸν ἀστυνόμο ὅτι ὁ Ντεζὶρὲ δὲν δοκίμασε νὰ τὸν πνίξη, ἀλλ' ἀπεναντίας ἔτρεξε νὰ τὸν σώση ἀπὸ σίγουρο πνιγμό, μὰ ἤρθαν κατόπιν ἡ ἀποκαλύψεις καὶ ἡ καταθέσεις τῶν μαρτύρων τοῦ ἠρωϊσμοῦ καὶ τοῦ ὀργάνου τῆς τάξεως, κι' ἔγινε πειὰ γνωστὴ ἡ «μηχανὴ» τοῦ Σοπάρ. Καὶ ὁ ἥρως τῆς ἀλληθινῆς αὐτῆς ἱστορίας καταδικάστηκε ἀφ' ἑνὸς σὲ τριῶν μηνῶν φυλάκισι ὡς ἀπατεὼν καὶ ἀφ' ἑτέρου στὸ μαρτύριο νὰ εἶνε ὑποχρεωμένος, μετὰ τὴν ἀποφυλάκισί του, ν' ἀνακαλύψη....ἕνα καινούριο ἐπάγγελμα !...

BERNARD GERVAISE

ΜΕ ΤΡΙΑ ΛΟΓΙΑ

ΤΙ ΑΓΑΠΑ ΚΑΘΕ ΛΑΟΣ

Ὁ Γάλλος ἀγαπᾶ τὴν γυναίκα, ὁ Γερμανὸς τὴν μπύρα, ὁ Ἄγγλος τὰ σπόρ, ὁ Ἰρλανδὸς τὰ ἀστεῖα, ὁ Ἰσπανὸς τὶς ταυρομαχίες, ὁ Ἀμερικανὸς τὸ μπόξ, ὁ Ἰταλὸς τὸ θέατρο, ὁ Τοῦρκος τὸ πίλαφι, ὁ Κινέζος τὴν κοτσίδα του, ὁ Ἀράπης τὸ ἄλογό του, ὁ Βούλγαρος τὸ γιουροῦνι του, ὁ Γιαπωνέζος τὴ βάρκα του κι' ὁ Ρωμηὸς τὸν...ὕπνο του !